

Större ekonomisk trygghet för förtroendevalda – Rätt till ersättning vid arbetslöshet (SOU 2011:54)

Saco Studentråd har givits möjlighet att inkomma med synpunkter på utredningen *Större ekonomisk trygghet för förtroendevalda – Rätt till ersättning vid arbetslöshet (SOU 2011:54)*.

Saco Studentråd är en facklig studentorganisation, och vårt yttrande berör vilka konsekvenser betänkandets förslag kan ge för gruppen studenter och unga förtroendevalda med arvode. Saco Studentråds remissvar fokuseras på vilka förtroendevalda som ska inkluderas i arbetslöshetsförsäkringen enligt den föreslagna 1 § AFL.

Utredningen har valt att inte inkludera förtroendevalda med arvode från allmännyttiga föreningar i den föreslagna nya lydelsen i 1 § AFL. Saco Studentråd har förståelse för att utredningen måste göra en avgränsning, men ser att förslaget medför stora problem för gruppen arvoderade förtroendevalda inom ungdoms- och studentorganisationer samt studentkårer.

Heltidsarvoderad i allmännyttig förening – hur ser det ut?

En heltidsarvoderad i ungdoms-, studentorganisation eller studentkår uppfyller alla krav för en anställd utom just det faktiska anställningsförhållandet. För de flesta ingår ett tydligt ledningsansvar, budgetansvar samt personalansvar. De förtroendeuppdrag som heltidsarvoderas är ofta mycket kvalificerade och blir för många den första långvariga kontakten med arbetsmarknaden. Det faktum att dessa förtroendevalda inte utför offentliga uppdrag har ingen bäring på varken uppdragens betydelse för samhället eller behovet av skydd på arbetsmarknaden för de arvoderade.

Lisa Gemmel
Ordförande
lisa.gemmel@saco.se

Saco
Box 2206
103 15 Stockholm
Besök: Lilla Nygatan 14
Tel växel: 08-613 48 00
Fax: 08-24 77 01
E-post: student@saco.se
www.saco.se/student

Plusgiro: 5 61 56-3
Bankgiro: 575-8933
remissvar_1_12_större
ekonomisk trygghet

Studentkårer bedriver lagstadgad utbildningsbevakning och för de flesta studentkårer är bevakningen ett så stort uppdrag att det kräver heltidsarvoderingar för de förtroendevalda. Inom ungdomsorganisationer arbetar förtroendevalda med att stärka förutsättningarna för den egna organisationens möjlighet att nå fler unga.

Bland LSU – Sveriges ungdomsorganisationers medlemsorganisationer finns mellan 50 och 100 personer som har sin huvudsakliga inkomst från en arvodering för sitt uppdrag som förtroendevald. Inkluderas studentkårerna i beräkningen är vi uppe i betydligt fler än 100 unga personer som varje år får sin huvudsakliga inkomst från ett förtroendeuppdrag. De uppfyller alla krav för en anställning utom just anställningsförhållandet, men kommer enligt utredningens förslag ska stå utanför arbetslöshetsförsäkringen. Detta kommer betydligt försvåra möjligheterna för unga att åta sig ett uppdrag som i allra högsta grad är allmännyttigt.

Många i det unga civilsamhället väljer att stå utanför arbetslöshetsförsäkringen av den anledningen att de är osäkra på om de kan erhålla ersättning vid arbetslöshet efter avslutat uppdrag då besluten historiskt sett från a-kassorna varit godtyckliga och gett väldigt blandade signaler. Många unga heltidsarvoderade finns alltså inte med i den redovisade statistiken som legat till grund för utredningens förslag. Förtroendevalda i ungdomsorganisationer och studentkårer med en heltidsarvodering är dessutom sällan tjänstlediga från ett arbete. Studenter kan i vissa fall återgå till studier, men många är redo att ta sig ut på arbetsmarknaden. I det glapp som kan uppstå mellan arvodering och anställning står i dagsläget många förtroendevalda unga skyddslösa.

Behovet av skydd

Saco Studentråds erfarenhet är att heltidsarvoderade i det unga civilsamhället många gånger är de som är i behov av en omställningsförsäkring, eftersom de ännu inte har hunnit etablera sig ordentligt på arbetsmarknaden.

Ett heltidsarvoderat uppdrag är oftast den första långvariga kontakten med arbetsmarknaden. Unga går oftare på korta vikariat och ett förtroendeuppdrag på ett eller två år kan vara den längsta och mest stabila inkomsten som de har under sina första år på arbetsmarknaden. Utifrån utredningens förslag innebär att unga förlorar viktig kvalifikationstid i arbetslöshetsförsäkringen. Det menar vi är orimligt, särskilt med anledning av den höga grad av osäkerhet som präglar ungas situation på arbetsmarknaden. De som ännu inte är etablerade på arbetsmarknaden är i ännu högre grad utan skydd.

Ungdoms- och studentorganisationer har inte ekonomiska möjligheter till avgångsvederlag för att kunna stödja sina före detta förtroendevalda efter avslutade uppdrag. Ges dessa inte rätt till arbetslöshetsförsäkring, och de inte får ett arbete, riskerar de att behöva ansöka om försörjningsstöd hos kommunen. Det kan inte vara utredningens mening.

Vårt förslag

Saco Studentråd anser att ungdoms- och studentorganisationers förtroendevalda ska ha rätt till arbetslöshetsförsäkring, på samma sätt som de förtroendevalda som utredningen föreslår ska inkluderas i arbetslöshetsförsäkringen.

Möjliga avgränsningar är att förtroendevalda, lokalt eller nationellt, i de ungdomsorganisationer som får bidrag från Ungdomsstyrelsen och de samarbetsorganisationer som får statligt bidrag har rätt till arbetslöshetsförsäkring. För studentorganisationer kan avgränsningen vara de organisationer som är kårer enligt Studentkårsförordning (2009:769), sammanslutningar av kårer på regional och nationell nivå, samt studentorganisationer tillhörande fackliga organisationer. Studentkårer och studentorganisationer inom fackliga organisationer kan dock redan vara inkluderade i nuvarande formulering av 1 § AFL då definitionen av ett offentligt uppdrag kan omfatta dem. Detta behöver förtydligas.

Dessa avgränsningar är inte heltäckande, men ger i alla fall en stor del av de förtroendevalda arvoderade inom ungdoms- och studentorganisationer rätt till arbetslöshetsförsäkring.

Förtroendevalda inom ungdoms- och studentorganisationer är viktiga för samhället. Vi representerar en stor grupp medborgare på lokal, regional och nationell nivå. Vi arbetar för att ungdomar och studenter ska ha en möjlighet att påverka sin egen vardag, men arbetar även för ett hållbart samhälle och en hållbar utbildning för framtidens ungdomar och studenter. En förutsättning för att detta ska vara möjligt är att unga ledare har möjligheter att verka inom sina organisationer, i uppdrag som tar mer tid än vad som ryms i ett ideellt uppdrag. För att kunna göra detta på bästa sätt kan vi inte exkluderas från socialförsäkringarna. Detta särskilt i en tid när ungas situation på arbetsmarknaden är omvittnat osäker och behovet av trygghetssystem är stort.

Lisa Gemmel
Ordförande